

og ein sker í hana, rennur blóðið frá beininum, so þú frísk er hon. Tað ger ongan mun, um hon hevur ligið leingi. So víst sum tað er sagt sum sagt er, at fiskiskapurin ikki so lítið avhøngur av agninum, so sattu kemur ísvirkis Ottesens sild uttan ívan at hava hin alra-størsta týðning fyr viðvuna. Ja, at hava fyrsta klassa agn sum hesa sildina kann neyvan metast til fullnar. Fyri skipið kann tað hava í hundraðvíis av skip-pundum at siga. Eg ivist ikki í, at øll skipini fara at leita eftir Ottesens sildini, bert tey kunna fáa fatur í henni.»

Kredit-Monopol.

Af Knud Korst.

(Fortsat).

Livsforðsíkingselskaberne er — ligesom Sparkekasserne — med Hønsyn til Midlertens Anbringelse bundet af Lovgivningens Direktiver. Hovedparten af de Penge, disse Instituter raader over, er derfor anbragt i Statsobligationer (82 Mill.), Kreditforøningsobligationer (163 Mill.), i Kommunalan (170 Mill. Kr.), samt i Pantobligationer, Policeaan og andre Sikkerheder — altsammen altsaa Placeringer uden forretningsmessig Risiko.

I saa Henseende adskiller Livsforðsíkingsvirksomheden her i Landet sig aabenbart stærkt fra den tilsvarende Virksomhed i U. S. A. og vistnok ogsaa England. Kendt er Historien om Morgans Opkøb af Aktier i et stort amerikansk Livsforðsíkings-selskab — med det Formaal at faa Raadighed over store Beholdninger af Skibs- og andre Aktier, som dette Selskab laa inde med. Og som Eksempel paa engelske Forsikringselskaber Finansiensprincipler skal nævnes, at det store Foretagende, der er projekteret til at ligge paa Københavns gamle Banegaardsterræn, i Hovedsagen finansieres af et britisk Forsikringsfirma.

Slige Transaktioner er danske Livsforðsíkingsinstituter af Loven hindret i at foretage; Loven har givet dem Præget af halvoffentlige Anstalter, der ikke deltager i Forretningslivet. Finansiensiering. De er altsaa ikke i Stand til at indtræde som Led i de mægtige Sammenslutninger, der præger den økonomiske Verden i saa høj Grad i vor Tid; de kan ikke som i U. S. A. benyttes som en Slags Holding-Companies for Trusteer og Concerner paa forskellige Omraader af Næringslivet.

Heller ikke paa solve Livsforðsíkings Arbejdsomraade er der her i Danmark Mulighed for privat Monopoldannelse, idet der ved Siden af nogle private Livsforðsíkingselskaber bestaar nogle kooperative (Gensidige) Instituter samt et Statsinstitutt (Statsanstalten for Livsforðsík-ring). Dette sidste er endda den største af samtlige Livsforðsíkingsanstalter her i Landet; til Belysning af Størrelsesforholdet skal anføres, at medens Statsanstaltens Beholdning af Værdipapirer udgør ca. 225 Mill. Kr., saa udgør 7 Aktieselskabers tilsvarende Beholdning tilsammen 230 Mill., medens 6 gensidige Selskaber tilsammen raader over godt 90 Mill. Kr.

Paa dette Omraade bestaar altsaa en Konkurrence mellem Stat, Kooperation og privat Forretningskapital, som maa være tilstrækkelig Garanti for, at det forsikringsøgende Publikum ikke bliver misbrugt. Forsaavidt skulde der altsaa ikke være Grund til yderligere Statsindgreb paa dette Omraade. Om det af andre Grunde — f. Eks. af Hensyn til en Forenkligning af helle Forsikringsvæsenet og en Ned-sættelse af de meget store Omkostninger, der er forbundet med den eksisterende Ordning — alligevel skulde anbefale sig et skide mod et Statsmonopol paa Livsforðsíkings Omraade, det er et Spørgsmaal som det her vilde blive allfor vidtledigt at røre ved.

2.

En egentlig »Penge-trust«, altsaa en Sammenslutning af den væsentligste af den til Finansiensieringsformaal disponible Kapital, kan ikke vel tænkes at blive til Virkelighed her i Landet, i hvert Fald ikke saa længe saa værdige Finansiensieringsinstituter som Sparkekasser og Livsforðsíkingsanstalter er underkastet de Vilkaar, hvorunder de nu arbejder. Disse Instituter er afskæret fra at optræde spekulativt, fra at græbe vilkaarligt ind i Erhvervslivet; de kan ikke manipulere med Aktieselskaberne. Det kan naturligvis tænkes, at Direktionen for et privat Livsforðsíkingselskab under visse Omstændigheder kan stille sig vrangvilligt til at deltage i Tegningen af et offentligt Laan, hvilket naturligvis kan være ubehageligt nok for den paagældende Regering eller Kommunalforvaltning. Men slet er jo kun for Smadrellerier at regne i Sammenligning med hvad friere stillede Finansgrupper kan tillade sig at samfundsskadelige Handlinger; som Eksempel herpaa skal nævnes, Glücksstadts hensynsløse Udpumpning af Det forenede Dampskibs Selskab i sin Tid — en Skade som dette Selskab lovrigt synes godt paa Vej til at overvinde, beundringsværdigt nok ved egen Kraft.

Ogsaa et saa vigtigt Finansiensierings-institut som Nationalbanken, den seddeludstedende Bank, maa være udenfor en eventuel Sammenslutning af Finanskapitalen. Thi ogsaa for denne Virksomhed, dens Forvaltning og Pengeanbringelse, er der givet meget nøje Regler fra Lovgivningens Side. Retten til at udstede Sedler tilhører som bekendt Statsmagten; men Staten har gennem en Kontrakt (Oktro) overdraget denne Ret til det private Aktieselskab Nationalbanken, imod at dette Selskab underkaster sig en Række tildeels meget strenge Regler for sin Virksomhed.

Nationalbanken kan ikke anbringe sine betroede Midler (d. v. s. hovedsagelig de udstedte Sedler) i hvad som helst. Mindst Halvdelen af disse Midler skal anbringes i en Guldbeholdning og Resten skal anvendes til Køb af »let realisable, gode og sikre Aktiver«, saa som Forsikringsvirksom for Laan imod haandfast Pant, inden- og udenlandske Veksler.

(Fortsættes).

Felagskapurin. Síðan 1911 hevur Føroya Fiskimannafelag staðið saman sum ein verja fyrri rættindi fiskimannanna, men felagsmannatalið hevur verið ymist, tað hava verið ár, tá fáir hava gildið limagjald; men tað hava eisini verið ár, tá meginparturin av tí fólkið, sum fer til skips, hevur verið í fiskimannafelagnum.

I 1919 gjørdur skiparafelagið og fiskimannafelagið felgssamt um at standa saman, og hava tey eisini staðið saman síðani og lýsa nú á hvørjum ári í bløðnum, at fiskimenn, sum eru felagsmenn, ikki mugu fara við skiparum, ið ikki eru felagsmenn, og at skiparar, sum eru felagsmenn, ikki mugu taka fólk umboð, sum er órganiserað.

At hetta samarbeiði felaganna millum hevur verið báðum feløgum til báta, er ivaleyst. Um tað enn ikki hevur eydnast at fáa allt skipstólkið í Føroyum organiserað, so eru felagsmennir í báðum hesum feløgum fleiri enn nakrantíð fyrr.

Tá skiparafelagið í 1921 stóð í stríði við hvalveiðufelaginum um skiparaløna, tók táverandi blað Føroya Fiskimannafelags »F. F.« munagóðan lut í stríðnum skiparunum til bestar. Og skiparar, sum eru góðir felags-

menn í teirra felag, hava eisini gjørt nógv til at fáa fiskimenn at vera felagsmenn í okkara felag. Eisini hava bæði felagini eina grein í lóg síni, sum pliktir limirnar at hugsa um og halda uppi felagskapin felaganna millum.

Meðan fiskimannafelagið alla tíðina hevur verið í einum, var skiparafelagið leingi í tvíningum: ein helmingur í Suðuroy og annar fyrri norðan fjørð. Suðuroyingar hava stundum lyndi til at vera sær í so mongum; men hetta sundurlyndi hevur ikki felagskapinum í okkara litla landi til báta.

Tað hava til tíðir verið sterkar kreftir, sum hava roynt at draga fiskimannafelagið sundur í helmingar; men tað hevur higartil ikki eydnast, og vónandi er, at tað má delta niður fyrri með alla.

Skiparafelagið í Suðuroy er, so vítt vit vita, nú ikki livandi felag longur, og teir flestu skiparar í Suðuroy siga seg nú inn í »Føroya Skipara- og Navigatørfelag«; men har eru tó fleiri uttanfelagsmenn enn norðan fyrri fjørð, og teir briggja seg sjálvsagt einki um, antin teirra fólk er organiserað ella ikki, og soleiðis fer ein hópur av monnum óorganiseraður út hvort ár enn.

Har sum felagshugurin er góður, halda fiskimennirnir sjálvir skil innanborðs. Teir góðu og støðuføstu felagsmennirnir mynstra ikki, fyrr enn teir hava vissu fyrri, at allir eru organiseraðir; men har sum felagshugurin er linur, ongur sum best ber til, og á tann hátt er framvegis ein hópur enn av uttanfelagsmonnum bæði millum skiparar og fiskimenn. Eftir einari ætling munnu tó ca. 80% av fiskimonnum vera organiseraðir.

Tað sum Føroya Fiskimannafelag hevur vunnið Føroya fiskimonnum til bestar hesi 18 árin,

tað hevur virka, er ikki heilt smávegis; fyrst við at hetra kontraktina nógv, og síðan við at fáa inn peningin frá útgerðarmonnum, ið fóru á húsagang í teirri ringu tíðini, umframt at felagið hesi stóstu árin hevur hjálpt teimum, ið hava nýtt frá-býttisrættin, at fáa peningin í góðari tíð.

Tað kann ikki umgangast, at mangir ella allir uttanfelagsmenn eisini njóta gott av hesum starvi felagsins, og tað er tess harmuligari at teir, hóast teir siggja og vita tað, tó framvegis royna at koma sær undan felagskapinum. Tá tað er ikki bert felagskapinum til bágs, men tað sýnir eisini ein veikleika og eina undanförslu í okkara fólk, sum er landinum at meiri skaða enn nakað annað.

Tað verður ofta haft á máli av góðum felagsmonnum at fáa felagið inn undir lóggávuna, so tað verður tvungin felagskapur; men hetta er ógjørligt. Og um tað var gjørligt, vildi tað verið felagnum eitt tilfitt taft, at tað ikki longur var eitt frítt felag, men bert eitt reiðskap í hondum embætismanna.

Hin einasta bjargan liggur í, at felagsmenn halda ófrávikjuga fast við ikki at mynstra saman við uttafelagsmonnum, og tað er í hesum, at fiskimannafelagið hevur so góðan stuðul av at standa saman við skiparafelagnum.

Kontraktin. 13. februar komu limir reiðarafelagsins saman til fundar í Havn. Formaður fiskimannafelagsins var tilkallaður; men úr hesum var eingin semja. Hann endaði við, at semjingarmaðurin var tilkallaður og at stjórn fiskimannafelagsins kom á fund við honum og einari nevnd fyrri reiðarafelagið 15. februar. Heldur ikki á hesum fundi kom semja í lag.

Lýsingar

FISKIMANNAFELAGIÐ
ræður fiskimonnum frá at fara heimani frá til skipahavnir, fyrr enn semja er komin í lag um kontraktina.

Stjórn felagsins.

Koncert.

Havnar sang- og musikkfelag heldur koncert í Sjonleikarhúsinum sunnudagin 23. í hs. kl. 5 sp.

Billetir fáast í H. N. Jacobsens bókahandli frá miðdegi friggjadagin.

Føroya skipara- og navigatørfelag

ger limum sínum kunnugt, at skiparalønin 1930 er 9 pCt. av bruttoveiði, umframt lippurnar, og bestimannalenin fiskipartur og 2 pCt. av bruttoveiði, kommisjón, farmagjald og trygging frádrigið.

NEVNDIN.

Til leigu.

Hús »Havnar Arbeidsmanna-felags« er til leigu. Vælhóskandi pláss til pakkhús og til skrivstovu.

Greinligari við at venda sær til J. H. Rubbeksen, formaður »Havnar Arbeidsmanna-felags« Mált. 211.

FØROYA FISKIMANNAFELAGIÐ
TÓRSHAVN
TELF.: 171 & 200 — TELEGR.: SKIPAFELAGS
Allir rættir Føroyingar taka bert vørur og ferðast einans við færum skipafelagsins.
P.L.
Skipafelagið Føroyar.

Besta meismjøl

i sekkum á 50 kg. fæst fyrri lættan pris hjá

J. Lambaa, Tórshavn. Mált. 89.

For Agenter.
Godt Lokale til Leje.
Telefon 104.

Havnar arbeidsmannafelag

heldur aðalfund leygarkvöldið 22. februar kl. 8 í felagshúsinum.

Dagsskrá:

- 1) Roknskapur verður framlagdur.
- 2) Neystið.
- 3) Ymist.

Stjórnin.

Føroya búnaðarfelag

hevur aðalfund í Tórshavn 19. februar. Tey lógfesti mál verða fyrilhavd.

Stjórnin.

Manning søkist,
skjótast møguligt, til eina 200 tons stóra motorskonnart. Menn, ið ætla sær við, biðjast boða frá hjá D. J. Wilhelms, í Vági.

Tandlæge Kaaber
praktiserer fra den 15. Februar i Transvaag i 14 Dage, derefter i Vaag.

Føroya Fólkaháskúli.

Summarskúlin fyrri gentur er frá 1. mei til Ólavssøku.

Bonarbræv um peningastyrk má vera sent til amtíð innan 15. mars. Tær, sum ætla sær á Føroya Fólkaháskúla mugu skila tað til í bonarbrævinum.

R. Rasmussen. Símun av Skarði.

Lýsingar

mugu verða innsendar til okkara skrivstovu innan mánadag fp. kl. 10.